

ΝΑΥΤΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

Κανένα τμήμα του βιβλίου δεν αναπαράγεται, δεν αποθηκεύεται σε οποιοδήποτε σύστημα ηλεκτρονικό, μηχανικό, φωτοαντιγραφικό και δεν μεταβιβάζεται σε καμία μορφή και με κανέναν τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

Μιχάλης Ι. Παζαρζής
ΝΑΥΤΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

Copyright © 2015: Εκδόσεις DaVinci

Έδρα: Ζωοδόχου Πηγής 75
Αθήνα, 10681

Τηλ.: 2103800568

Fax: 2103800331

email: bookstore@davincibooks.gr

ISBN: 978-960-9732-11-6

Ο Μιχάλης Ι. Παζαρζής είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Πειραιά. Υπηρέτησε και διετέλεσε καθηγητής του τμήματος Ναυτιλιακών σπουδών.

Εξώφυλλο: Βασισμένο σε έργο του Μιχάλη Ι. Παζαρζή

ΝΑΥΤΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

Μιχάλης Ι. Παζαρζής

Στη σύζυγο μου Ελένη
Στις κόρες μου Ινώ, Ιλιάννα, Γεωργία, Ιωάννα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ιδιωτική και Κοινωνική Ασφάλιση	17
1.1 Ιδιωτική Ασφάλιση	17
1.1.1 Χαρακτηριστικά Ιδιωτικής Ασφάλισης.....	18
1.1.2 Μορφές Ιδιωτικής Ασφάλισης.....	19
1.1.3 Φορείς Ιδιωτικής Ασφάλισης.....	20
1.1.4 Τα πρόσωπα που ασφαλιζονται-ασφαλιζόμενοι	21
1.1.5 Σημασία Ιδιωτικής Ασφάλισης.....	21
1.2 Κοινωνική Ασφάλιση.....	22
1.2.1 Λειτουργία Κοινωνικής Ασφάλισης.....	22
1.2.2 Είδη Κοινωνικής Ασφάλισης.....	22
1.2.3 Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης.....	23
1.2.4 Τα πρόσωπα που ασφαλιζονται – Ασφαλισμένοι.....	23
1.2.5 Καλυπτόμενοι κίνδυνοι.....	24
1.2.6 Στόχοι Κοινωνικής Ασφάλισης.....	25
1.2.7 Η Κοινωνική Ασφάλιση στην Ελλάδα	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η Εξέλιξη της Θαλάσσιας Ασφάλισης.....	27
2.1 Περίοδος ελληνικής αρχαιότητας.....	27
2.1.1 Ναυτικό Δάνειο	28
2.1.2 Γενική αβάρια.....	29
2.2 Περίοδος από την αρχαιότητα μέχρι το 13 ^ο αιώνα.....	29
2.3 Περίοδος από το 13 ^ο αιώνα μέχρι τα τέλη του 16 ^{ου} αιώνα.	30
2.4 Ανεξάρτητοι ασφαλιστές, Μεγάλες ασφαλιστικές εταιρείες και P & I Clubs κατά τον 17ο – 19ο αιώνα.	32
2.5 Νομοθετικό πλαίσιο Ναυτασφαλίσεων από τον 17ο – 19ο αιώνα.	35
2.6 Περιφερειακές υπηρεσίες της Ναυτασφάλισης.....	37
2.7 Γενική Αβάρια απ’ τον 17ο –20ο αιώνα	38

2.8	LLOYD'S of London	38
2.9	Institute of London Underwriters	40
2.10	Αμερικανική Ναυτασφαλιστική Αγορά απ' τον 18ο – 20ο αιώνα.....	42
2.11	Ελληνική Ναυτασφαλιστική Αγορά απ' τον 18ο – 20ο αιώνα.....	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ινστιτούτο Ασφαλιστών Λονδίνου (Institute Of London Underwriters-I.L.U.)		
Διεθνής Ασφαλιστική Ένωση (International Underwriting Association-I.U.A.)		47
3.1	Εξέλιξη.....	47
3.1.1	Ινστιτούτο Ασφαλιστών Λονδίνου (Institute of London Underwriters – I.L.U.) ...	47
3.1.2	Διεθνής Ασφαλιστική Ένωση (International Underwriting Association – I.U.A.)...	48
3.1.3	Διαφορές I.U.A. – Lloyd's of London.....	48
3.2	Δομή I.U.A.	48
3.2.1	Συμβούλιο	48
3.2.2	Επιτροπές.....	48
3.2.3	Μέλη.....	49
3.3	Αντικείμενο δραστηριοποίησης.....	50
3.4	Ρήτρες (Clauses)	52
3.5	Λοιπές Ενώσεις Ασφαλιστών	52
3.5.1	The Liverpool Underwriters and Maritime Association.....	52
3.5.2	The Association of Underwriters and Insurance Brokers in Glasgow	53
3.5.3	Διεθνής Ένωση Ναυτασφαλισέων - International Union of Marine Insurance (I.U.M.I.)	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Salvage Association.....		
4.1	Έννοια salvage.....	55
4.1.1	Ορισμός.....	55
4.1.2	Υποχρεωτικός – Προαιρετικός χαρακτήρας	55
4.1.3	Αποζημίωση	56
4.1.4	Βασικά στοιχεία του salvage.....	56
4.1.5	Αντικείμενο του salvage.....	56
4.2	Εξέλιξη – Salvage Association	56
4.2.1	BMT Marine and Offshore Surveys LTD Incorporating the Salvage Association..	57

4.2.2 Braemar Incorporating the Salvage Association.....	58
4.3 Δομή / Διοικητική Οργάνωση του Salvage Association.....	58
4.4 Αντικείμενο δραστηριότητας του Salvage Association.....	58
4.5 Ρόλος Salvage Association.....	59
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Νηογνώμονες.....	63
5.1 Ορισμός.....	63
5.2 Αντικείμενο δραστηριότητας.....	63
5.3 Εξέλιξη Νηογνώμωνων.....	65
5.4 Διεθνής Ένωση Νηογνώμωνων (IACS).....	66
5.5 Ελληνικός Νηογνώμονας.....	67
5.6 Σημασία των Νηογνώμωνων στις Ναυτασφαλίσεις.....	68
5.7 Διαδικασία ταξινόμησης.....	69
5.8 Αναστολή, ανάκληση/απόσυρση κλάσης.....	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Το Ασφαλιστικό Συμφέρον στη Ναυτασφάλιση.....	73
6.1 Η έννοια του ασφαλιστικού συμφέροντος.....	73
6.2 Το ασφαλιστικό συμφέρον στη θαλάσσια ασφάλιση.....	74
6.2.1 Το συμφέρον σύμφωνα με το αγγλικό νόμο για τη θαλάσσια ασφάλιση.....	75
6.2.2 Ο χρόνος της (αναγκαιότητας) ύπαρξης του ασφαλισμού συμφέροντος.....	76
6.2.3 Ασφαλιστήρια Απόδειξης Συμφέροντος (Policy Proof of Interest).....	78
6.3 Περιπτώσεις ύπαρξης ασφαλισμού συμφέροντος.....	79
6.3.1 Συνέχιση της ασφάλισης με νέο κτήτορα.....	79
6.3.2 Ασφαλιστικό συμφέρον του πλοιοκτήτη.....	81
6.3.3 Ασφαλιστικό συμφέρον του ιδιοκτήτη του φορτίου.....	82
6.3.4 Ασφαλιστικό συμφέρον του δανειστή.....	84
6.3.5 Μισθοί καπετάνιων και μελών του πληρώματος.....	85
6.3.6 Πράκτορας (agent), μεταφορέας (carrier), μισθωτής, κληρονόμος.....	85
6.4 Έννοιες συσχετιζόμενες με το ασφαλιστικό συμφέρον.....	85
6.4.1 Ασφαλιστικό ποσό.....	86
6.4.2 Ασφαλιστική αξία.....	86
6.4.3 Υπασφάλιση.....	87

6.4.4	Υπερασφάλιση	88
6.4.5	Πολλαπλή ασφάλιση.....	89
6.4.6	Συνασφάλιση	91
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Η Καλή Πίστη στη Θαλάσσια Ασφάλιση.....		93
7.1	Η έννοια της καλής πίστης.....	93
7.2	Καθήκοντα οριζόμενα από το νόμο κατά τη σύναψη της σύμβασης.....	94
7.2.1	Οι συνέπειες της παράβασης του καθήκοντος των προσυμβατικών δηλώσεων.	96
7.3	Καθήκοντα κατά τη διάρκεια της σύμβασης.....	97
7.3.1	Συνέπειες από την παράβαση του καθήκοντος μη μεταβολής του κινδύνου.....	98
7.4	Καθήκοντα μετά την επέλευση του κινδύνου	99
7.5	Το καθήκον της καλής πίστης κατά το αγγλικό δίκαιο.....	99
7.5.1	Καθήκον της αποκάλυψης.....	100
7.5.2	Καθήκον της μη λανθασμένης ή παραπλανητικής παρουσίασης.....	101
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: Causa Proxima και Ναυτασφάλιση.....		103
8.1	Η έννοια της εγγύτερης αιτίας	103
8.2	Η εγγύτερη αιτία στο αγγλικό δίκαιο	104
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: Incoterms.....		107
9.1	Γενικές πληροφορίες.....	107
9.2	Group E	108
9.2.1	Ex Works (EXW) (εκ του εργοταξίου-κατονομαζόμενος τόπος).....	108
9.3	Group F.....	109
9.3.1	Free Carrier (FCA) (ελεύθερο στο μεταφορέα-συμβατικά ορισμένος τόπος).....	109
9.3.2	Free Alongside Ship (FAS) (ελεύθερο επί της προκυμιάς-καθορισμένος λιμένας φόρτωσης)	111
9.3.3	Free On Board (FOB) (ελεύθερο επί του πλοίου-καθορισμένος λιμένας φόρτωσης)	113
9.4	Group C	116
9.4.1	Cost, Insurance and Freight (CIF) (αξία, ασφάλιση, ναύλος- συμβατικά καθορισμένος λιμένας άφιξης)	116
9.4.2	Cost and Freight (CFR) (Αξία και Ναύλος-κατονομαζόμενο λιμάνι	

προορισμού).....	121
9.4.3 Carriage paid α... (CPT) (Μεταφορά πληρωμένη μέχρι...-κατονομαζόμενο λιμάνι προορισμού).....	122
9.4.4 Carriage and Insurance paid to ... (CIP) (Μεταφορά και Ασφάλεια πληρωμένη μέχρι...-κατονομαζόμενο λιμάνι προορισμού).....	123
9.5 Group D.....	123
9.5.1 Deliver at Frontier (DAF) (Παραδοτέο στα Σύνορα-κατονομαζόμενος τόπος)....	123
9.5.2 Delivered Ex Ship (DES) (Παραδοτέο εκ του πλοίου-κατονομαζόμενο λιμάνι)...	124
9.5.3 Delivered at Place (DAP)(κατονομαζόμενος τόπος).....	124
9.5.4 Delivered Ex Quay (DEQ) (DutyPaid) (Παραδοτέο εκ της προκυμιάς-κατονομαζόμενο λιμάνι προορισμού) (Δασμός Πληρωμένος).....	124
9.5.5 Delivered at terminal (DAT) (κατονομαζόμενο τερματικό).....	125
9.5.6 Deliver Duty Unpaid (DDU) (Παραδοτέο, Δασμός Απλήρωτος-κατονομαζόμενος τόπος προορισμού)	125
9.5.7 Delivered Duty Paid (DDP) (Παραδοτέο, Δασμός Πληρωμένος-κατονομαζόμενος τόπος προορισμού)	125
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: Ασφαλιστήριο Συμβόλαιο.....	127
10.1 Λόγοι ασφάλισης.....	127
10.2 Ασφαλιστική νομοθεσία	127
10.3 Ασφαλιστική σύμβαση.....	127
10.4 Ασφαλιστήριο συμβόλαιο	128
10.5 Λόγοι διαφορετικότητας ασφαλιστηρίων.....	129
10.6 Οι τύποι της θαλάσσιας ασφάλισης.....	130
10.6.1 Ασφάλεια hull & machinery.....	130
10.6.2 Ασφάλεια Αστικής Ευθύνης P&I (Protection & Indemnity).....	130
10.6.3 Ασφάλεια πολέμου –war risk insurance.....	130
10.6.4 Λίγα λόγια για το Lloyd’s.....	130
10.6.5 Πρόσωπα που εμπλέκονται στην ασφαλιστική διαδικασία	131
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: Αποζημίωση.....	133
11.1 Εισαγωγικά στοιχεία.....	133

11.1.1 Η έννοια της θαλάσσιας ασφάλισης	133
11.1.2 Λίγα ιστορικά	133
11.1.3 Η έννοια της απαίτησης (claim)	133
11.2 Αποζημίωση.....	134
11.2.1 Εννοιολογικά.....	134
11.2.2 Βασικές παράμετροι έννοιας αποζημίωσης.....	135
11.2.3 Διαδικασίες για καταβολή αποζημίωσης	136
11.2.4 Απαραίτητα έγγραφα και δικαιολογητικά.....	136
11.2.5 Διαδικασίες είσπραξης της αποζημίωσης	138
11.2.6 Υπολογισμός-μέτρηση της απώλειας	138
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: Ρήτρες Πολέμου	141
12.1 Κάλυψη κινδύνων.....	141
12.2 Οι πολεμικοί κίνδυνοι.....	141
12.3 Ορισμός Ρήτρας Πολέμου	141
12.3.1 Ταξινόμηση Ρητρών Πολέμου.....	142
12.4 Το Ινστιτούτο Πολεμικών Ρητρών (Institute Cargo Clauses).....	143
12.4.1 Κόρια Σημεία της Ρήτρας Πολέμου	143
12.5 Ρήτρες Πολέμου	143
12.5.1 Η ρήτρα "F.C & S" κατά την διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου.....	144
12.5.2 Ματαίωση ταξιδιού	144
12.5.3 Εξαίρεση καθυστέρησης.....	144
12.5.4 Αντικείμενο της πολεμικής κάλυψης.....	145
12.5.5 Ρήτρα Held Covered	145
12.5.6 Η Ρήτρα Σύνδεσης (Link Clause)	145
12.5.7 Ρήτρες πολέμου και απεργιών για τα ύφαλα των πλοίων	146
12.5.8 Ρήτρες πολέμου για το εμπόρευμα.....	146
12.5.9 Ρήτρες πολέμου και απεργιών του Ινστιτούτου για τα Ε/Κ	147
12.5.10 Επιπλέον Ρήτρες	147
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13: Εννοιολογική Απόδοση Ναυτασφαλιστικών Όρων	149
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14: Βιβλιογραφικός Οδηγός Ναυτικού Δικαίου και Ναυτασφαλίσεων	219

14.1 Βιβλιογραφία Ναυτικού Δικαίου	219
14.1.1 Ελληνική Βιβλιογραφία Ναυτικού Δικαίου	219
14.1.2 Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία Ναυτικού Δικαίου.....	232
14.2.1 Βιβλιογραφία Ναυτασφαλίσεων	249
14.2.2 Ελληνική Βιβλιογραφία	249
14.2.3 Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία Ναυτασφαλίσεων.....	253
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15: Ιστότοποι	263
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16: Παραρτήματα	265
16.1 Ρυθμίσεις του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου για τις θαλάσσιες ασφαλίσεις	265
16.2 Κανόνες Υόρκης – Αμβέρσας 1974	269
16.3 Marine Insurance Act, 1906.....	280
16.4 Ρήτρες Ασφαλιστών Λονδίνου Α, Β, C.....	287

Πρόλογος

Το περιεχόμενο της έκδοσης αυτής είναι βασισμένο στις εισηγήσεις μου στους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος ναυτιλιακών σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Σύντομα θα ακολουθήσει επόμενη έκδοση συμπληρωμένη και βελτιωμένη με πρόσθετα κεφάλαια, τις απαραίτητες αναφορές, που είναι απαραίτητα για μια συνολικότερη αντιμετώπιση των ζητημάτων των ναυτασφαλίσεων.

Έχω την βεβαιότητα ότι η έκδοση που θα ακολουθήσει θα καλύψει πλήρως τις ανάγκες των φοιτητών του τμήματος Ναυτιλιακών σπουδών και άλλων Πανεπιστημιακών τμημάτων που στο πρόγραμμα τους περιλαμβάνουν μαθήματα Ναυτασφαλίσεων. Επίσης, θα αποτελέσει σημαντικό βοήθημα για οποιονδήποτε ενδιαφέρεται επιστημονικά ή πρακτικά με το αντικείμενο των Ναυτασφαλίσεων. Άλλωστε διαπιστώνεται μεγάλη έλλειψη συγγραμμάτων στα θέματα των Ναυτασφαλίσεων τα τελευταία χρόνια.